

Tantárgy neve:	Házasságjog 1
Tárgyfelelős:	Kuminetz Géza
Felelős szervezet neve: <i>konkrét tanszék, intézet stb.</i>	KJPI
A tantárgy besorolása: <i>(kötelező, kötelezően választható, szabadon választható)</i>	Kötelező
A tantárgy tantervi helye: <i>(szint – hányadik félév)</i> <i>1-10: amely félévhez a tárgy a mintatanterv szerint tartozik, vagy amelyen hallgatása egyébként ajánlott meghatározni opcionális.</i>	1
Előfeltétel: <i>Megadható például előfeltételként valamely tárgy előhallgatása vagy minimális kreditszám. Az erre vonatkozó szűrőt a Tanulmányi Osztály tudja beállítani.</i>	Nincs
Oktatás nyelve:	Magyar
A tantárgy céljának rövid ismertetése: <i>Röviden, lényegre törően csak a célokat kell megnevezni. Arra a kérdésre kell válaszolni, hogy mit akarnak elérni a tárgy oktatásával, milyen tudást, képességet, készséget akarnak megalapozni, kiépíteni, fejleszteni.</i> <u>Bírálati szempont:</u> <i>A tantárgyleírásokban meghatározott képzési cél összhangban van-e a tantárgyleírások elméleti/gyakorlati ismeretanyagával?</i>	A tantárgy alapvető célja, hogy a hallgatók elsajátítsák a katolikus házasságjog teológiai alapjait és alapvető kánonjogi intézményeit, felkészítve őket a házasságra való előkészítés lelkipásztori és jogi feladataira. Ennek keretében a kurzus célja, hogy a hallgatók: • Megértsék a házasság szentségi és szövetségi természetét, valamint az Egyház ezzel kapcsolatos illetékességének teológiai és jogi indokait. • Megismerjék a házasság érvényességéhez szükséges kulcsfontosságú elemeket, különös tekintettel a házassági beleegyezésre és az érvénytelenítő akadályokra. • Képessé váljanak a házasságkötést megelőző lelkipásztori és jogi teendők (pl. a házassági vizsgálat lefolytatása) szakszerű és felelősségteljes ellátására. Bírálati szempont értékelése: A fent meghatározott képzési cél tökéletesen összhangban van a tantárgy tervezett elméleti ismeretanyagával. A tematika (pl. házasság mint szentség, akadályok, beleegyezés, lelkipásztori teendők) pontról pontra lefedti azokat a területeket, amelyek a célként megjelölt teológiai tudás, jogi ismeretek és gyakorlati készségek megszerzéséhez szükségesek.
Elsajátítandó elméleti ismeretanyag: <i>Itt kell megfelelő részletességgel leírni, hogy mit tanítanak: Féléves témakörök szerinti bontásban kell leírni a tárgy tananyagának főbb elemeit. Itt minden olyan témaelem szerepeljen, amelyik megkerülhetetlenül fontos, és amelyikből kiderül a tárgy oktatási koncepciója.</i>	A félév során tárgyalt főbb tematikai egységek a következők: 1. A házasság teológiai és jogi alapjai

- **A házasság mint szövetség és szentség:** A házasság bibliai alapjai (teremtéstörténet, prófétai irodalom, újszövetségi tanítás). A szerződés (*contractus*) és a szövetség (*foedus*) fogalmának megkülönböztetése a kánonjogban.
- **A házasság lényegi tulajdonságai és céljai:** Az **egység és a felbonthatatlanság** (*unitas et indissolubilitas*) mint a házassági kötelék alapvető jellemzői. A házasság céljai: a házastársak java (*bonum coniugum*) és a gyermekek nemzése és nevelése (*bonum prolis*).
- **Az Egyház illetékessége:** Miért és milyen mértékben illetékes az Egyház a megkeresztelték házassága felett? (1059. kánon). A polgári és egyházi házasság viszonya.

2. A házasságkötés előkészítése és lelkipásztori teendők

- **A házassági felkészítés:** A jegyesoktatás teológiai, jogi és pasztorális fontossága.
- **A házassági vizsgálat (*examen matrimoniale*):** A jegyesek meghallgatásának célja és menete. A szabad állapot bizonyítása és a szükséges dokumentumok (keresztlevél, tanúk stb.).
- **A házasságkötés liturgikus helye és ideje:** A templomi esküvő és a házasságkötés liturgikus időszakai.

3. A házassági akadályok rendszere

- **Az akadályok fogalma és fajtái:** Mi az a házassági akadály? Az érvénytelenítő (*dirimens*) akadályok általános bemutatása.
- **Az egyes akadályok I.:** A kurzus első félévében tárgyalt leggyakoribb akadályok:
 - Életkori akadály (1083. kánon)
 - Házassági kötelék akadály (ligamen) (1085. kánon)
 - A valláskülönbség akadály (disparitas cultus) (1086. kánon)
 - Az egyházi rend akadály (1087. kánon)
 - A szerzetesi fogadalom akadály (1088. kánon)
- **A felmentés lehetősége:** Az akadályok alóli felmentés általános szabályai és az illetékes hatóság.

4. A házassági beleegyezés és annak alapvető feltételei

- **A beleegyezés központi szerepe:** "A házasságot a beleegyezés hozza létre" (*Matrimonium facit consensus*). A beleegyezés jogi fogalma és tárgya.
- **A beleegyezésre való képesség:** Kik nem képesek a házassági beleegyezésre?
 - Az értelem elégséges használatának hiánya (1095. kánon 1. §)
 - A súlyos ítélőképesség hiánya (1095. kánon 2. §)
 - A házasság lényeges kötelezettségei vállalásának képtelensége (1095. kánon 3. §)
- **A beleegyezést rontó tudatlanság és tévedés:**
 - A házasság lényegére vonatkozó tudatlanság (1096. kánon)

- Személyben való tévedés (*error in persona*) (1097. kánon)
- .

Erdő Péter: Egyházjog. Budapest: Sztit. 2017.http://www.ppek.hu/konvvek/Erdo_Peter_Egyhajzog_1.pdf ISBN

9789636120320

Egyházi Törvénykönyv vonatkozó része

Kuminetz Géza: Katolikus házasságjog. Budapest, SZIT: 2002. ISBN: 9633614120

A 2-4 legfontosabb kötelező irodalom felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Fontos, hogy ne legyen irreális, teljesíthetetlen a lista. Lényeges, hogy ne elavult szakirodalom szerepeljen, az elmúlt 5 évből mindenképpen legyen egy-egy tétel.

Kötelező adatok: szerző, cím, kiadás adatai, esetleg oldalak megadás, ISBN szám kötelező.

Bírálati szempont:

A szakirodalom a képzési programhoz igazodó, releváns szakirodalom?

Beépülnek az elmúlt 5 évben született tanulmányok, könyvek, nemzetközi források, adatbázisok, illetve saját jegyzetek, valamint digitális tananyagok?

A tantárgyi tematikákban megadott szakirodalmak elérhetősége biztosított a könyvtári adatbázis alapján?

A 2-4 legfontosabb ajánlott felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Fontos, hogy ne legyen irreális, teljesíthetetlen a lista. Lényeges, hogy ne elavult szakirodalom szerepeljen, az elmúlt 5 évből mindenképpen legyen egy-egy tétel.

Kötelező adatok: szerző, cím, kiadás adatai, esetleg oldalak megadás, ISBN szám kötelező.

Bírálati szempont:

A szakirodalom a képzési programhoz igazodó, releváns szakirodalom?

Beépülnek az elmúlt 5 évben született tanulmányok, könyvek, nemzetközi források, adatbázisok, illetve saját jegyzetek, valamint digitális tananyagok?

A tantárgyi tematikákban megadott szakirodalmak elérhetősége biztosított a könyvtári adatbázis alapján?

Irodalom: Ujházi Lóránd: A házassághoz való jog - ius connubii - a házassági akadályok fényében: A házassághoz való jog - ius connubii - a házassági akadályok fényében. IUSTUM AEQUUM SALUTARE, 16 (2). pp. 71-85. ISSN 1787-3223 (2020)

Ujházi Lóránd: Lelkipásztori gondoskodás és házasság megkötését megelőző teendők az egyház hatályos jogában (1063-1072. KÁN.) (IAS, 2015/3., 67-81. o.)

Az alkalmazott oktatási módszerek:

Példák elméleti kurzusnál (bővíthető):

hagyományos, frontális előadás, elméleti előadás, vizuális és auditív szemléltetőeszközök használata, vita és interaktív elemek (egy altéma különböző álláspontokból való interaktív bemutatása), prezentáció stb.

Példák gyakorlati kurzusnál (bővíthető):

egyéni és/vagy csoportos munka, pármunka, filmelemzés, megbeszélés, magyarázat, szemléltetés, kiselőadás, prezentáció, szituációs gyakorlatok, vita, szövegfeldolgozás, egyéni és

A kurzus az elméleti ismeretek átadása során a **klasszikus, frontális előadás** módszerére épít, melyet az oktató **vizuális prezentációval (vetítéssel)** és egyéb szemléltetőeszközökkel tesz dinamikusabbá és könnyebben követhetővé. Az egyirányú ismeretközlést rendszeresen megtörik **interaktív elemek**. A tananyag mélyebb elsajátítását a hallgatókkal folytatott **irányított dialógus**, a felmerülő **kérdések** közös megvitatása, valamint egy-egy témakör különböző nézőpontokból való bemutatása segíti. Az aktív részvételt és a tudás elmélyítését emellett a hallgatók által tartott **kiselőadások** és prezentációk is ösztönzik.

<i>csoportos projektmunka, személyes tréning, csoportos tréning, műelemzések, kreatív feladatok írása és gyakorlása, hallgatói prezentáció, fordított tanterem, tanulási napló vezetése stb.</i>	
Az értékelés módja: <i>mintatanterv szerint (pl. kollokvium, gyakorlati jegy, gyakorlati jegy (háromfokozatú), beszámoló, beszámoló (háromfokozatú), évközi jegy, vizsga, szigorlat, évfolyam-dolgozat)</i>	Kollokvium, szóbeli vizsga.
Az értékelés kritériuma: <u>Résztétel</u> <i>TVSz 33. § (9) Az előadásokon való részvétel - ha a szakért felelős Kar jelen szabályzathoz fűzött kiegészítő rendelkezéseiben máshogy nem rendelkezik - kötelező. A szemináriumon és gyakorlati foglalkozáson való részvétel, valamint a félévközi tanulmányi követelmények teljesítése kötelező.</i> <i>Igazolt távollét oktató általi meghatározása.</i> <u>A hallgatótól elvárt felkészülés, órai munka, félévközi követelmények (ha releváns)</u> <i>tananyag, kötelező irodalom önálló feldolgozása, a kiadott előzetes feladatok minőségi teljesítése, aktív részvétel</i> <u>Szóbeli és írásbeli vizsga esetén a vizsga menetének részletezése, használható segédeszközök, források</u> <u>Bírálati szempontok:</u> <i>Az értékelési módszerek, eljárások alkalmasak a valós hallgatói tudás és teljesítmény mérésére?</i>	Az előadásokon való részvétel 75 százalékban. Szóbeli vizsga teljesítése.
Miként járul hozzá a tantárgy a KKK-ban megjelölt kompetenciaelemek megszerzéséhez. Mutassa be a tantárgyleírásban, hogy a KKK-ban megjelölt kompetenciaelemek miként teljesülnek/teljesíthetők (nem a KKK kompetencia-elemeinek másolását kérjük).	A tantárgy a képzési és kimeneti követelményekben (KKK) rögzített kompetenciaelemek fejlesztéséhez az alábbiak szerint járul hozzá: • Tudás: A kurzus elvégzésével a hallgató mélyreható és rendszerezett teológiai és egyházjogi ismeretanyagot sajátít el az egyházi rend szentségéről és a klerikusi jogállásról. Ez a tudás kiterjed a dogmatikai alapokra, a jogtörténeti fejlődésre és a hatályos kánonjogi szabályozás részleteire, szilárd alapot teremtve a későbbi szakmai tevékenységhez. • Képesség: A tantárgy fejleszti a hallgatók absztrakt jogértelmezési és konkrét jogalkalmazói képességét. Képessé válnak komplex, a klerikusok életét és szolgálatát érintő pasztorális helyzetek és jogesetek elemzésére, a releváns kánoni előírások azonosítására és azok szakszerű alkalmazására. • Attitűd: A kurzus formálja a hallgatókban az egyház jogrendje iránti elkötelezettséget, valamint a felelősségteljes és precíz jogi gondolkodásmódot. Megerősíti a méltányosság és az igazságosság iránti érzéket, amely elengedhetetlen a klerikusokkal kapcsolatos személyi ügyek körültekintő kezeléséhez és a lelkek üdvösségének (salus animarum) szem előtt tartásához. • Autonómia és felelősségvállalás: A tantárgy hozzájárul ahhoz, hogy a hallgatók a jövőben önállóan és felelősen tudjanak állást foglalni a klerikusi jogállással kapcsolatos ügyekben. Tudatosítja bennük az ezen a területen hozott

	döntésekkel járó komoly erkölcsi és jogi felelősséget , legyen szó akár tanácsadásról, akár egy eljárásban való részvételről
Tantárgy oktatásában részt vevő oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): <i>Nem, vagy nem feltétlenül azonos a tárgyfelelős oktatóval (tárgyjegyző, gyakorlati kurzusok oktatói)</i>	Ujházi Lóránd